

Bryssel, 16. joulukuuta 2025
(OR. en)

16923/25

DEVGEN 240
FIN 1566
ACP 138
RELEX 1702

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Molempia osapuolia hyödyttävien kumppanuuksien edistäminen
paremman rahoituksen, sukupuolten tasa-arvon, globaalien terveyden ja
kaupan avulla

– Neuvoston päätelmät 15.12.2025

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 4145. istunnossaan 15. joulukuuta 2025
hyväksymät neuvoston päätelmät molempia osapuolia hyödyttävien kumppanuuksien edistämisestä
paremman rahoituksen, sukupuolten tasa-arvon, globaalien terveyden ja kaupan avulla.

Neuvoston päätelmät molempia osapuolia hyödyttävien kumppanuuksien edistämisestä paremman rahoituksen, sukupuolten tasa-arvon, globaalin terveyden ja kaupan avulla

(Sanotun rajoittamatta seuraavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä käytäviä neuvotteluja)

Kansainvälisten kumppanuuksien rahoitus

1. Neuvosto toteaa, että kansainvälisiin kumppanuuksiin investoiminen johtaa vahvempaan, turvallisempaan, selviytymiskykyisempään ja maailmanlaajuisesti yhteenliitetumpään Eurooppaan ja että kansainvälisten kumppanuuksien rahoittaminen on edelleen EU:n globaalien asiain ja ulkopoliittisten tavoitteiden kulmakivi. EU:n kansainvälisillä kumppanuuksilla tuetaan kestävästä taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää kehitystä kumppanimaisissa ensisijaisena tavoitteena köyhyyden poistaminen, edistetään sääntöihin perustuvan maailmanjärjestyksen säilyttämistä ja autetaan edistämään Euroopan etuja vaurasta ja kilpailukykyistä Eurooppaa koskevan EU:n strategisen ohjelman 2024–2029 mukaisesti. Neuvosto korostaa, että EU on sitoutunut pysymään luotettavana, arvojen pohjalta toimivana ja vakaana kumppanina kestävä kehityksen saavuttamisessa ja molempia osapuolia hyödyttävien kumppanuuksien luomisessa.
2. Neuvosto palauttaa mieleen EU:n ja sen jäsenvaltioiden sitoumuksen toteuttaa kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelma ja sen 17 kestävä kehityksen tavoitetta, Pariisin sopimuksen tavoitteet sekä Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehiksen ja tulevaisuussopimuksen tavoitteet ja päämäärät.
3. EU jatkaa yhteistyötä kumppanimaiden kanssa asiaankuuluvien lyhyen ja pitkän aikavälin ratkaisujen löytämiseksi kehitysyhteistyön avulla, myös EU:n Global Gateway -strategian ja sen 360 asteen lähestymistavan kautta. Molempia osapuolia hyödyttävien kumppanuuksien luominen edellyttää laajaa ja merkityksellistä yhteistyötä kehitysyhteistyön sekä kaupan ja investointien kautta sekä poliittista ja turvallisuusalan vuoropuhelua, jossa tunnustetaan, että kumppanimaille on ensisijainen vastuu kansallisesta kehityksestään. Täydentävyys humanitaarisen avun kanssa on myös varmistettava humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan välisen yhteyden merkeissä. Olisi kehitettävä kestäviä lähestymistapoja kehitys- ja muuttoliikepolitiikan johdonmukaisuuden lisäämiseksi EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti muun muassa puuttamalla laittoman muuttoliikkeen perimmäisiin syihin kestäväällä tavalla.

4. Ottaen huomioon Sevillassa kesä-heinäkuussa 2025 pidetyn neljännen kansainvälisen kehitysrahoituskonferenssin tulokset neuvosto toistaa, että on tärkeää rahoittaa kestävä kehitystä ja käyttää tehokkaasti kaikkia käytettävissä olevia rahoituslähteitä – julkisia ja yksityisiä, kotimaisia ja kansainvälisiä – rahoitusvajeen kuromiseksi umpeen. Neuvosto korostaa, että on tärkeää pyrkiä toteuttamaan koordinoituja julkisia ja yksityisiä toimia ja kehittää innovatiivisia rahoitusmekanismeja, ja toteaa, että julkisella kehitysavulla on katalyyttinen rooli lisävarojen mobilisoinnissa kotimaisten resurssien käyttöönoton, sekarahoituksen ja kestävien yksityisten investointien avulla. Neuvosto korostaa, että on tärkeää tukea kumppanimaita sellaisen julkisen talouden liikkumavaran luomisessa, jota tarvitaan ihmisten elämää parantavien ja ihmisarvoisia työpaikkoja luovien investointien nopeuttamiseen, samalla kun varmistetaan velkakestävyys, edistetään houkuttelevia investointiedellytyksiä, mobilisoidaan yksityinen sektori sekä torjutaan korruptiota ja laittomia rahavirtoja.
5. Neuvosto kehottaa panemaan tehokkaasti täytäntöön kansainvälisen rahoitusrakenteen, myös monenvälisen kehityspankkien, uudistuksen, jotta kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen saataisiin enemmän rahoitusta sellaisen monenvälisen järjestelmän kautta, joka on vähemmän hajanainen ja tehokkaampi, vaikuttavampi ja kestää paremmin nykyisiä ja tulevia haasteita ja kriisejä.
6. Neuvosto korostaa, että EU:n ulkoisen rahoituksen on oltava tarkoituksenmukaista ja tuettava EU:n maailmanlaajuista roolia muuttuvassa globaalissa toimintaympäristössä, jota leimaavat epävarmuus, strateginen ja taloudellinen kilpailu, epävakaus, konfliktien lisääntyminen ja jatkuvat kriisit. Sen on annettava EU:lle mahdollisuus vahvistaa geopoliittista ja geotaloudellista vaikutusvaltaansa, noudattaa uudistettua lähestymistapaa kansainväliseen yhteistyöhön, vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin ja edistää globaalien julkishyödykkeiden tarjontaa edistämällä arvopohjaisia, molempia osapuolia hyödyttäviä kumppanuuksia. Lisäksi EU:n olisi edelleen oltava keskeisessä asemassa meneillään olevassa YK:n UN80-uudistusprosessissa ja turvattava sääntöihin perustuva kansainvälinen järjestys, jonka keskiössä on YK. Sen on myös varmistettava, että EU räätälöi tarjouksensa kumppanimaiden, mukaan lukien vähiten kehittyneet maat, pienet kehittyvät saarivaltiot ja hauraat maat, tarpeisiin ja työskentelee yhdennetymin Team Europe -lähestymistavan avulla korostaen EU:n edustustojen merkitystä ja roolia sekä kunkin jäsenvaltion kykyä osallistua mielekkäällä tavalla kumppanimaille tarjottavaan yhteiseen eurooppalaiseen panokseen.

Toimintasuunnitelma EU:n globaalien terveysstrategian täytäntöönpanemiseksi

7. Neuvosto on tyytyväinen ensimmäiseen kertomukseen EU:n globaalien terveysstrategian täytäntöönpanosta ja vahvistaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden johtavan roolin globaalien terveyden edistämiseksi yhdessä kumppanien kanssa yhteisvastuun, inhimillisyyden, yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien ihmisten ihmisoikeuksien kunnioittamisen pohjalta. Siinä todetaan, että taudit ylittävät valtioiden rajat ja että niillä voi olla monialaisia vaikutuksia. Kaikkien keskeisten terveyspalvelujen ja luotettavan terveystiedon saatavuus globaalisti on näin ollen ratkaisevan tärkeää Euroopan terveysturvallisuuden, hyvinvoinnin ja sosioekonomisen vakauden kannalta. Tämän sitoutumisen olisi myös perustuttava yhteinen terveys -lähestymistapaan, jossa tunnustetaan ihmisten, eläinten ja ympäristön terveyden välinen yhteys sekä ilmastonmuutoksen kasvava vaikutus globaaliin terveyteen.
8. Neuvosto vahvistaa EU:n globaalien terveysstrategian strategisen merkityksen ja sen kolme tärkeintä painopistettä, jotka ovat terveys ja hyvinvointi, terveydenhuoltojärjestelmien vahvistaminen ja yleinen sairausvakuutusurva sekä terveysuhkien torjuminen; neuvosto vahvistaa myös uuden kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen mukaisesti, että on strategisesti tärkeää varmistaa tasapuolinen pääsy korkealaatuisten terveydenhuoltopalvelujen, myös seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien osalta. Neuvosto on tyytyväinen meneillään olevaan työhön kattavan kehityksen luomiseksi jatkotoimia, tuloksia ja vaikutuksia varten.
9. EU ja sen jäsenvaltiot antavat merkittävän panoksen globaalien terveyden parantamiseen eri alojen ja kaikkien tasojen toimilla ja kumppanuuksilla. Tähän sisältyy rokotteiden ja lääkkeiden yleisen saatavuuden sekä terveysteknologian saatavuuden edistäminen kansainvälisiä sääntöjä noudattaen. Siihen sisältyy myös tartuntatauti- ja ei-tarttuvien tautien torjunta erityisesti tekemällä käytettävissä olevien mahdollisuuksien puitteissa merkityksellistä yhteistyötä Maailman terveysjärjestön (WHO) ja muiden YK:n elinten, kuten UNFPA:n, UNAIDSin ja Unicefin, kanssa sekä merkittävien maailmanlaajuisen terveysaloitteiden ja -mekanismien, kuten rokoteallianssi Gavin, AIDS:n, tuberkuloosin ja malarian torjunnan maailmanlaajuisen rahaston, maailmanlaajuisen polion hävitysohjelman (GPEI), Unitaidin, Kansainvälisen rokoteinstituutin (IVI) ja pandemiarahaston, kanssa. Neuvosto korostaa, että globaalien terveydenhuoltojärjestelmien vahvistamiseksi tarvitaan jatkuvaa kestävästä rahoitusta asiaankuuluvien uudelleensuuntaamis- ja priorisointiprosessien mukaisesti sekä parempaa vastuuvollisuutta ja avoimuutta, vahvempaa varautumista ja digitaalisten terveysratkaisujen käyttöä.

10. Neuvosto kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita jatkamaan EU:n globaalin terveysstrategian täytäntöönpanoa ja varmistamaan sen jatkuvan painoarvon muuttuvassa globaalissa terveysympäristössä ja maailmanlaajuisen terveysturvallisuuden kannalta. Tähän sisältyy kollektiivisen vaikutuksen lujittaminen maailmanlaajuisena ja alueellisena toimijana muun muassa Global Gateway -strategian ja Team Europe -aloitteiden avulla, rakentava osallistuminen globaalin terveysrakenteen uudistusohjelmiin, mukaan lukien Lusakan toimintaohjelma ja WHO:n uudelleenpriorisointiprosessi, sekä kaikkien toimijoiden välisen vahvan yhteistyön painottaminen tehokkuuden lisäämiseksi ja synergioiden edistämiseksi. Neuvosto on edelleen huolissaan siitä, että maailmanlaajuisen terveysturvaan ja terveystuloksiin kohdistuu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia joissakin maailman kaikkein marginalisoituneimmissa yhteisöissä, mikä johtuu globaalin terveyden rahoituksen dramaattisista vähennyksistä. Tässä yhteydessä neuvosto korostaa, että on tärkeää varmistaa, että EU sopeutuu uuteen toimintaympäristöön myös tarvittaessa uudelleenpriorisoinnin ja uudelleenkohdentamisen avulla, samalla kun pyritään jatkamaan toimenpiteitä terveyden tasapuolisuuden varmistamiseksi heikoimmassa asemassa olevien kannalta. Neuvosto vahvistaa, että pyrkiessään edistämään EU:n globaalin terveysstrategian toteuttamista ja yhdessä etenemistä EU on vahvasti sitoutunut työskentelemään kaikkien sidosryhmien kanssa, mukaan lukien WHO, joka on globaalin terveysrakenteen ytimessä.

Sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan kolmannen toimintasuunnitelman arviointi

11. Neuvosto panee merkille sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan kolmannen EU:n toimintasuunnitelman (GAP III) riippumattoman arvioinnin tulokset. Arvioinnissa vahvistetaan komission ja Euroopan unionin korkean edustajan hyväksymän GAP III -toimintasuunnitelman strateginen merkitys, johon puheenjohtajavaltion päätelmissä suhtauduttiin myönteisesti, ja sen rooli sukupuolten tasa-arvon strategisen painoarvon jatkuvassa merkittävässä lisäämisessä EU:n ulkoisen toiminnan puitteissa. Koska sukupuolten tasa-arvoa sekä naisten ja tyttöjen oikeuksia, myös heidän seksuaali- ja lisääntymisterveyttään ja -oikeuksiaan, vastustetaan maailmanlaajuisesti ennennäkemättömällä tavalla, neuvosto vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään globaalisti sukupuolten tasa-arvoa, naisten voimaannuttamista ja seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia uuden kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen mukaisesti ja yhteistyössä kumppanimaiden hallitusten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin kanssa.

12. EU on edelleen sitoutunut kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojeluun ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tulokselliseen täytäntöönpanoon ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Edellä esitetty huomioon ottaen EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään ja suojelemaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa, sekä kyseisen oikeuden toteutumiseen. EU korostaa lisäksi, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa ja koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, sekä terveydenhuoltopalveluja.
13. Neuvosto panee merkille, että [komissio ja Euroopan unionin korkea edustaja] ovat laatineet neljännen sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan toimintasuunnitelman (GAP IV). GAP IV -toimintasuunnitelmassa olisi osoitettava jatkuvaa sitoutumista ja johtajuutta asettamalla konkreettisia tavoitteita. Siinä olisi edelleen edistettävä sukupuolten tasa-arvoa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia uuden kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen mukaisesti sekä kaikkien naisten ja tyttöjen ja hlbt-i-henkilöiden oikeuksia muutosvoimaisilla lähestymistavoilla, joilla puututaan sukupuolten epätasa-arvon ja moninaisten ja risteävien syrjinnän muotojen perimmäisiin syihin soveltaen ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa. GAP IV -toimintasuunnitelmalla olisi edistettävä turvallisten toimintaympäristöjen luomista naispuolisille ihmisoikeuspuolustajille ja hlbt-i-henkilöille. Toimintasuunnitelmalla olisi myös edelleen puututtava sukupuolistereotyyppioihin, sukupuolten eriarvoisuuden perimmäisiin syihin sekä naisten ja tyttöjen syrjintään kiinnittäen erityistä huomiota heikoimmassa asemassa oleviin, myös vammaisiin henkilöihin. GAP IV -toimintasuunnitelmassa olisi toistettava EU:n sitoumus tukea naisten ja nuorten yhdenvertaista, täysimääräistä, tosiasiallista ja merkityksellistä osallistumista ja johtajuutta kaikessa moninaisuudessaan ja kaikilla julkisen ja poliittisen elämän aloilla ja tasoilla ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2020–2027 mukaisesti, kaikkien naisten ja tyttöjen taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien vahvistamista, naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan toimintaohjelman täytäntöönpanoa sekä kaikenlaisen seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan poistamista. Kaikki nämä sitoumukset olisi edelleen otettava huomioon EU:n ulkoisen toiminnan rahoitusvälineissä.

EU:n kehitysaputavoitteita koskeva vuosikertomus

14. Neuvosto on tyytyväinen komission vuotuisen analyysiin EU:n kehitysaputavoitteista ja haluaa raportoida Eurooppa-neuvostolle seuraavaa:
- a) Vuonna 2024 EU:n ja sen jäsenvaltioiden osuus maailmanlaajuisesta julkisesta kehitysavusta oli 42 prosenttia¹, ja ne lujittivat siten edelleen johtavaa asemaansa kestäväen kehityksen maailmanlaajuisessa toimintaohjelmassa maailman suurimpana julkisen kehitysavun antajana.
 - b) Vuonna 2024 EU:n yhteinen julkinen kehitysapu² oli 0,50 prosenttia EU:n bruttokansantulosta (BKTL), mikä vastaa 88,7 miljardia euroa. Tämä on vähemmän kuin sen vuoden 2023 0,56 prosentin osuus EU:n BKTL:sta (95,5 miljardia euroa).
 - c) EU:n yhteinen julkinen kehitysapu vähiten kehittyneille maille³ oli vuonna 2023 0,12 prosenttia EU:n BKTL:sta, mikä vastaa 20,0 miljardia euroa. Tämä on enemmän kuin sen 0,10 prosentin osuus EU:n BKTL:sta vuonna 2022 (15,3 miljardia euroa).
15. Neuvosto kannustaa edelleen kaikkia jäsenvaltioita pyrkimään kohti omia tavoitteitaan sekä EU:n yhteistä sitoumusta antaa 0,7 prosenttia bruttokansantulosta julkiseen kehitysapuun⁴ ja 0,20 prosenttia vähiten kehittyneille maille kohdistettuun julkiseen kehitysapuun vuoteen 2030 mennessä. Neuvosto myös kannustaa jäsenvaltioita varmistamaan, että asianmukainen osuus niiden julkisesta kehitysavusta, esimerkiksi 10 prosenttia, osoitetaan olemassa olevien humanitaaristen tarpeiden perusteella humanitaarisiin toimiin.

¹ Perustuu OECD:n kehitysapukomitean alustaviin tietoihin vuoden 2024 julkisesta kehitysavusta. Koko maailman julkisella kehitysavulla tarkoitetaan tässä julkista kehitysapua, jota antavat EU kokonaisuudessaan ja kaikki muut kehitysapukomiteaan kuuluvat tai sen ulkopuoliset avunantajamaat, jotka raportoivat OECD:lle.

² Perustuu OECD:n kehitysapukomitean alustaviin tietoihin vuoden 2024 julkisesta kehitysavusta. EU:n yhteinen julkinen kehitysapu mitataan avustusekvivalentin perusteella, ja se vastaa EU:n jäsenvaltioiden antaman julkisen kehitysavun summaa ja sitä osuutta EU:n toimielinten antamasta julkisesta kehitysavusta, jota ei lasketa jäsenvaltioiden eikä EU:n ulkopuolisten avunantajien, kuten Yhdistyneen kuningaskunnan, osuuteen.

³ Perustuu OECD:n kehitysapukomitean vuoden 2023 julkista kehitysapua koskeviin tietoihin. EU:n yhteisesti vähiten kehittyneille maille antamaan julkiseen kehitysapuun sisältyy EU:n jäsenvaltioiden kahdenvälinen nettomääräinen julkinen kehitysapu vähiten kehittyneille maille, laskennallinen monenvälinen julkinen kehitysapu vähiten kehittyneille maille ja alueellinen nettomääräinen julkinen kehitysapu, josta vähiten kehittyneiden maiden tiedetään hyötyvän, sekä EU:n toimielinten alueellinen julkinen kehitysapu, josta vähiten kehittyneiden maiden tiedetään hyötyvän (lukuun ottamatta Yhdistyneen kuningaskunnan osuutta).

⁴ Vuoden 2002 jälkeen EU:hun liittyneet jäsenvaltiot sitoutuivat nostamaan julkisen kehitysapunsa 0,33 prosentin tasolle suhteessa BKTL:oon.

16. Neuvosto vahvistaa EU:n olevan valmis osallistumaan aktiivisesti sellaisen kansainvälisen kehitysyhteistyön ja humanitaarisen järjestelmän luomiseen, jolla on täydet valmiudet vastata nykyisiin globaaleihin haasteisiin. Tältä osin neuvosto kehottaa solmimaan kansainvälisiä kumppanuuksia, joissa hyödynnetään tehokkaasti kaikkia kestävän kehityksen rahoituslähteitä, myös julkista kehitysapua ja muita rahoituslähteitä, jotta voidaan optimoida resurssien vaikutus ja tukea kumppanimaiden, myös vähiten kehittyneiden ja hauraiden maiden, kehitysohjelmia. Neuvosto korostaa, että on tärkeää mitata vaikutuksia paremmin ja järjestelmällisemmin sekä kerätä tietoa osallistavasti ja raportoida avoimesti kaikista virallisista rahoituslähteistä, myös yksityissektorilta saaduista resursseista, OECD:n luotonantajien ilmoituksia koskevan CRS-järjestelmän (erityisesti julkisen kehitysavun osalta), kestävän kehityksen julkisen kokonaistuen (TOSSD) tai kansainvälisen avun läpinäkyvyyttä koskevan aloitteen (IATI) kautta.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus kauppaa tukevasta kehitysavusta

17. Neuvosto on tyytyväinen Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomukseen 17/2025 ja kiittää komissiota siitä, että se on hyväksynyt tilintarkastustuomioistuimen suositukset. Neuvosto on pitkälti samaa mieltä komission vastauksista tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen sisältyviin havaintoihin ja suosituksiin.
18. Kauppaa tukeva kehitysapu on tärkeä osa kehitysrahoitusta, ja se on linjassa Global Gateway -strategian kanssa muun muassa taloudelliseen infrastruktuuriin tehtävien investointien ja tuotantokapasiteetin kehittämisen osalta. EU ja sen jäsenvaltiot ovat edelleen maailman suurin kauppaa tukevan kehitysavun antaja. Niiden yhteenlaskettu osuus siitä oli noin 22,2 miljardia euroa vuonna 2022, ja ne vastasivat 36 prosentista kaikesta kahden- ja monenvälisestä kauppaa tukevasta kehitysavusta.
19. Neuvosto vahvistaa, että EU on edelleen sitoutunut tukemaan kumppanimaita kaupan liittyvien esteiden poistamisessa, vahvistamaan niiden valmiuksia käydä kauppaa sekä neuvotella ja soveltaa kansainvälisen kaupan sääntöjä, tukemaan alueellisia yhdentymisprosesseja ja rakentamaan infrastruktuuria, jota ne tarvitsevat integroituakseen kansainväliseen kauppajärjestelmään. Neuvosto myös toistaa olevansa sitoutunut tukemaan kauppaa ja investointeja suosivia toimintaympäristöjä, joilla edistetään kaikkia osapuolia hyödyttäviä kumppanuuksia ja kestävää kehitystä, ja toteaa, että vähiten kehittyneiden maiden osalta tarvitaan lisää kohdennettuja toimia.